

KAREL POLÁČEK (1892 - 1944)
BYLO NÁS PĚT (1946)

Poláček, K.: Bylo nás pět, Československý spisovatel, Praha, 1954, čtvrté vydání

Dílo Bylo nás pět je humorně psaná próza, jejíž děj se odehrává v Rychnově nad Kněžnou - ve městě, kde se narodil sám autor. Prvky autostylizace nese také postava Petra Bajzy - vypravěče. Dílo zobrazuje dětství rychnovských kluků - příhody Petra Bajzy a jeho čtyř kamarádů. Zdrojem humoru a komiky nejsou jen veselé příhody a klukoviny, ale také jazyk, který spojuje zcela spisovné či knižní výrazy s expresivními, a v neposlední řadě i to, že dochází k prolínání dětského světa se světem dospělých - děti si spoustu věcí vykládají po svém.

Hlavní postavy - Petr Bajza, Bejval Antonín, Éda Kemlink, Jirsák Čeněk, Zilvar
- parta pěti kamarádů, kteří spolu vyváděli nejrůznější rošťárny

Petr Bajza vyrůstal v pětičlenné rodině - tatínek byl obchodník, který vedl v domě koloniál. Starší bratr Láďa byl kupeckým učedníkem a domů jezdil jen občas. Nejmladším členem rodiny byla Mančinka, které nebyl ještě ani rok. No a do rodiny patřila samozřejmě maminka, ale také kocour Honza a služka Kristýna, se kterou se Péťa pořád škádlil a handrkoval.

Petr měl pět kamarádů: Tonda Bejvala, který neustále vymýšlel nejrůznější nápady, Édu Kemlinka, Čenka Jirsáka, který o sobě tvrdil že je velice zbožný, ale také se pyšnil tím, že zhřešil proti všem příkázáním. Posledním kamarádem byl Zilvar, který pocházel z chudobince. S touto partou kamarádila také Eva Svobodová, dcera cukráře, která si nejvíc oblíbila Petra.

Kniha vypráví o nejrůznějších příhodách, klukovinách a válkách proti klukům z jiných čtvrtí, kteří byli jejich úhlavními nepřáteli. Kluci se chodili koupat ke Klobouku - toto místo dostalo svůj název kvůli tomu, že zde někomu uplavala klobouk. Mezi dalšími příhodami bych zmínil například to, jak se Tonda Bejval rozhodl vypálit vosy z hnízda a všichni skončili pobodaní, nebo když Péťa ukradl svému lakomému strýčkovi kartónové krabice, ze kterých si postavili město a podpálili jej. Obzvláště vtipná byla situace, když si chlapci hráli na žebráky (půjčili si od Zilvarova otce dřevěnou nohu) a od kolemjdoucího procesí vyžebřali slušné peníze. Jenže vzápětí se z výdělků začali před zraky kolemjdoucích radovat a rázem měli další průšvih.

Jednou přijel do města cirkus - všichni se těšili a zaříkali se, že musí zhlédnout všechna představení. Byli velmi nadšení a umělce obdivovali. Pak začali pomáhat s napájením a krmením zvířat, aby měli vstup zadarmo. Pomáhal jim také jistý Otakárek - z velmi bohaté rodiny. Když se to dozvěděla jeho vychovatelka, rozzlobila se na ředitele cirkusu a ten všechny kluky vyhnal, protože nechtěl mít žádné další problémy.

Konec knihy se odehrává ve znamení Petrova snu: Petr těžce onemocněl - dostal spálu a měl vysoké horečky. Zdálo se mu, že mu tatínek koupil slona a on s ním společně s kamarády odcestoval do

Indie, kde zažíval nejrůznější dobrodružství. Vše je zobrazeno s přihlédnutím k dětské fantazii, což zvyšuje dobrodružnost a zároveň humornost.